

PRIRUČNIK ZA UČENIKE U PROJEKTU „AKCIJA ZA 5!“

Izdanje 2018

Na priručniku radili:

Aleksandra Vinkerlić

Suzana Jašić

Sandra Pernar

Igor Bajok

Vana Gović

Izdanje 2018. uredile:

Maja Uršić Staraj

Maša Cek

Ema Žufić

U Rijeci, listopad 2018.

Dobrodošli i dobrodošle u gradsku vijećnicu

Dragi učenici i drage učenice,

7. studenog 2018. godine ćete sudjelovati u projektu „**Akcija za 5!**“. Time ćete imati rijetku priliku da kao učenici sami osmislite projekt za svoj grad i realizirate ga novcem iz gradskog proračuna.

Očekuje vas uzbudljiv i zanimljiv dan, prepun kontakata s različitim osobama, tijekom kojeg ćete puno naučiti o funkcioniranju lokalne vlasti, ali i o mnogim drugim pitanjima.

Nadamo se da će vaše današnje sudjelovanje u „**Akciji za 5!**“ označiti i **početak općenito aktivnijeg angažmana** svih nas u našoj zajednici (bila ona mjesna, gradska, općinska, županijska ili čak državna).

Biti aktivan građanin nije jednostavno i da biste bili aktivni morate znati što želite i znati kako to ostvariti, odnosno **morate znati kako utjecati na donositelje odluka**. Za početak, danas ćete naučiti tko su donositelji odluka u vašem gradu i na koji način se odluke donose.

Preciznije, danas ćete vi igrati ulogu donositelja odluka i velikim dijelom pridonijeti odabiru projekta koji će u bliskoj budućnosti biti realiziran u vašem gradu!

Tijekom „**Akcije za 5!**“ radit ćete u grupama. **Svaka grupa osmislić će po jedan projekt** kojeg će predložiti Gradu za financiranje. Samo jedan projekt (za kojeg vi glasovanjem odlučite da je najbolji) bit će uistinu i realiziran.

Ovaj vodič kroz „**Akciju za 5!**“ će vam služiti kao vodič - u njemu ćete naći sve potrebne informacije o tome što u kojem trenutku trebate raditi, a ukoliko budete imanedoumica ili pitanja, odnosno zatrebate li pomoć, ne zaboravite da su tu i vaši koordinatori grupa.

Želimo vam uspješan rad!

„AKCIJA ZA 5!“

„Akcija za 5!“ pruža vam mogućnost da razvijete nova znanja i vještine potrebne za aktivno sudjelovanje u procesima donošenja odluka na lokalnoj razini.

U skladu s temom „**Medijska pismenost mladih**“ osmislit ćete i napisati projektne prijedloge.

Ono o čemu treba voditi računa je da projektne prijedlozi zadovoljavaju sljedeće:

- da su **provedivi** na lokalnoj razini,
- da su **kreativni**,
- da služe **javnom interesu**,
- te da su **ostvarivi** u kratkome roku (najviše mjesec dana)

1. SASTANAK RADNE GRUPE

Koordinator vaše grupe cijelo će vam vrijeme biti na raspolaganju i pomoći će vam kako god može. No, imajte na umu da ste ipak vi ti koji moraju napraviti sav posao!

Tijekom ovog prvog grupnog zasjedanja proći ćete kroz sljedeće:

- **međusobno upoznavanje** svih članova grupe te upoznavanje s koordinatorom grupe
- **raspravu na temu “Medijska pismenost mladih”**
- **brainstorming** (oluja ideja)
- **odabir A i B ideje**
- **formuliranje pitanja za stručnjake s kojima ćete imati priliku telefonski razgovarati.**

Ovaj prvi sastanak zapravo je priprema za vaš rad u radnim grupama. Molimo vas da zajednički prođete kroz današnji program rada. Primijetit ćete kako je jutro predviđeno za razmišljanje o idejama za projektne prijedlog. Tijekom prijedpodneva i dijela poslijepodneva bit ćete zaposleni istraživanjem radi izrade detaljnog prijedloga projekta.

Rasprava na temu “Medijska pismenost mladih”

Sveprisutnost medija u našoj svakodnevici, pa tako i svakodnevici djece i mladih, te njihova povezanost s informacijskim i komunikacijskim tehnologijama zahtijevaju obradu velike količine informacija – što nije lak zadatak. Uz to, znanstvenici/ice iz različitih disciplina još uvijek nemaju usklađena viđenja o tome jesu li i koji su utjecaji medija pozitivni, a koji negativni.

Prema istraživanjima EU iz 2018. godine, u Hrvatskoj djeca i mladi u dobi od 9 do 17 godina za vrijeme radnog dana većinu slobodnog vremena provode uz medije, najviše uz internet, a tijekom vikenda se to vrijeme produljuje. Kako bi njihovo promišljanje i korištenje medijskih sadržaja bili što kvalitetniji, važno je da znaju nešto više o medijima kojima su izloženi te da razvijaju medijsku pismenost.

Što su mediji?

Mediji su sredstva za prijenos poruka, vijesti, obavijesti i sl.

Mediji¹ imaju veliku društvenu odgovornost budući da služe kao izvori informacija, informalnog obrazovanja i zabave. Prema izvorima financiranja i raspodjele sredstava **razlikujemo javne, komercijalne i neprofitne medije**. Njihovo djelovanje treba uvijek biti u interesu javnosti i pojedinaca.

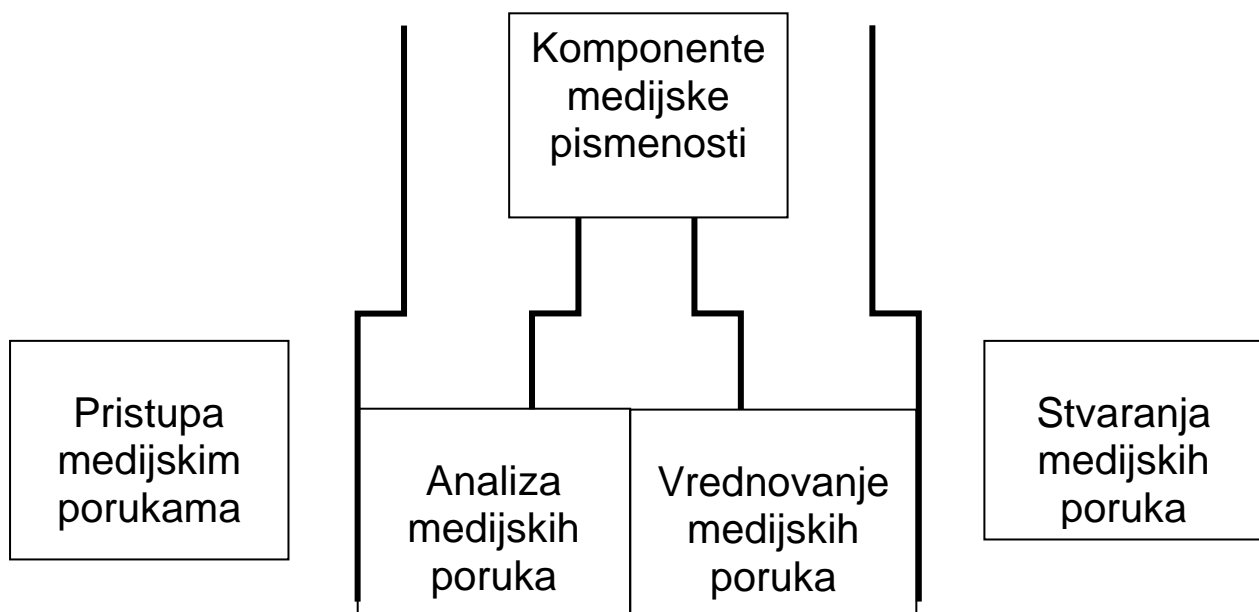
Mediji = prijenos zapisa, glasa, zvuka ili slike	Nisu mediji
✓ Novine i drugi tisak	▪ Knjige
✓ Radijski i televizijski program	▪ Udžbenici
✓ Program novinskih agencija	▪ Bilteni
✓ Elektroničke publikacije	▪ Katalozi
✓ Teletekst	▪ Prizivači duhova
✓ Ostali oblici dnevnog ili periodičnog objavljivanja urednički oblikovanih programskih zapisa	▪ Ostali oblici prijenosa informacija koji su namijenjeni isključivo obrazovanju, znanosti i kulturi.

Programski sadržaji medija su **informacije svih vrsta** (vijesti, mišljenja, obavijesti, poruke i ostale informacije) i **autorska djela** koja se objavljuju u medijima u svrhu obavješćivanja i zadovoljavanja kulturnih, obrazovnih i ostalih potreba javnosti, a koje objavljuju *nakladnici* koji sudjeluju u javnom informiranju. Prikupljanjem, obradom, oblikovanjem i razvrstavanjem informacija za objavu bave se *novinari/ke*, a uređivanjem medija (u skladu sa zakonom) bave se *urednici/ce* ili *direktori/ce programa*.

¹ Prema Zakonu o medijima (NN 59/04) Republike Hrvatske

Što je medijska pismenost?

Medijska pismenost nam omogućava da razumijemo, pravilno tumačimo i kritički vrednujemo sadržaje koji su nam predstavljeni kroz medije. Smatra se jednom od najvažnijih kompetencija 21. stoljeća, a temelji se na komunikacijskim pravima koja proizlaze iz osnovnih ljudskih prava. Njenu važnost i priznanje na globalnoj razini potvrđuju i brojni nacionalni i međunarodni dokumenti koji se bave ljudskim pravima (UNESCO-va *Deklaracija o medijskom odgoju*, *Povelja UN-a o ljudskim pravima*, *Konvencija UN-a o pravima djeteta* i dr.).

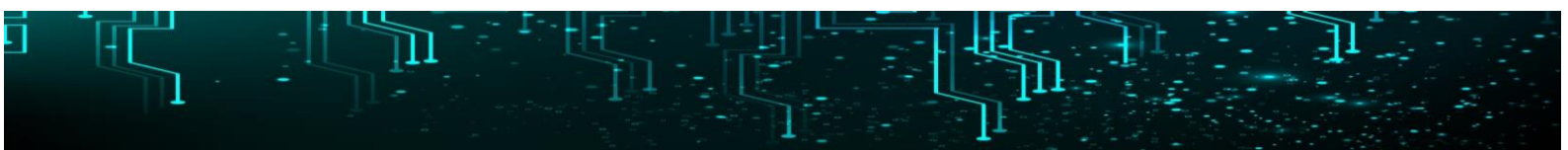

Prema Europskoj povelji o medijskoj pismenosti, medijski pismene osobe **trebale bi moći**:

- **Koristiti** medijske tehnologije za pristup, čuvanje, ponovno dobivanje i dijeljenje sadržaja prema svojim i društvenim potrebama i interesima;
- **Imati pristup i donositi informirane izbore** o širokom rasponu medijskih oblika i sadržaja iz različitih izvora;
- **Razumjeti** kako se i zašto stvara medijski sadržaj;
- **Kritički analizirati** poruke koje mediji prenose i tehnike, jezik i konvencije koje koriste;
- **Kreativno koristiti** medije za izražavanje i komuniciranje ideja, informacija i mišljenja;
- **Prepoznati i izbjegavati** neželjene, uvredljive ili štetne medijske sadržaje i usluge;
- **Koristiti** medije u ostvarivanju svojih demokratskih prava i građanskih odgovornosti.

Neke od najvažnijih vještina potrebnih za medijsko opismenjavanje su **samostalno kritičko razmišljanje** i **kritičko razumijevanje** medijskog sadržaja.

Osim prepoznavanja i izbjegavanja očitog štetnog sadržaja, kritičko razmišljanje nas usmjerava u prepoznavanju **dezinformacija** (lažnih, netočnih ili zavaravajućih informacija koje se plasiraju radi manipuliranja publikom ili stjecanja profita) i **lažnih vijesti**. Kritičko sagledavanje uključuje i propitivanje prikaza određenih elemenata u medijskim porukama, npr. roda, rase, klase, seksualnosti i sl., kako u zabavnim tako i u informativnim medijima.

Pitanja za kritičko razumijevanje sadržaja medija:

- Je li tema **objektivno** prikazana?
- Je li prikazana i **druga strana** događaja?
- **Tko** govori ili piše o temi? Je li autor / komentator relevantan za tu temu?
- Koga se još moglo pozvati da govori o toj temi?
- **Koju poruku** sadržaj medija stvarno želi poslati?

Medijska pismenost omogućava nam da postanemo **aktivni sudionici** u prenošenju, ali i stvaranju medijskih poruka, što je danas posebno relevantno jer većina koristi društvene mreže za stvaranje i dijeljenje sadržaja.

Ranija istraživanja (2010) prikaza djece i mladih u hrvatskim medijima pokazuju da su mladi nedovoljno zastupljeni u “ozbiljnim” temama (ekonomija, politika, demokracija, zdravlje, okoliš, itd.), dok su u “lakim” temama (sport, zabava, moda) zastupljeni više od ostalih grupa. Stoga je još jedna važna uloga medijske pismenosti **osnaživanje mladih** da razviju prijeko potrebne digitalne vještine, da “zauzmu” svoj medijski prostor i postanu aktivni članovi zajednice, što je dugoročno korisno za pojedince i zajednicu kao cjelinu.

Raspravite u grupi sljedeća pitanja:

- Kako pristupate medijskim sadržajima kada se susretete s novim informacijama?
- Na koje načine možete učiti o medijskoj pismenosti?
- Kako možete razvijati vještine medijske pismenosti?
- Koje vještine medijske pismenosti smatrate da mladi iz vaše okoline trebaju unaprijediti?
- Kako možete pomoći drugim mladim osobama da unaprijede svoje vještine medijske pismenosti?
- Koje teme mladi najčešće prate u medijima?
- Kojim medijima su mladi najčešće izloženi?
- Kojim negativnim utjecajima su mladi izloženi putem medija?
- Kakav utjecaj mediji imaju na vas, na mlade osobe?
- Koje su teme vezane uz mlade zastupljene u medijima?

Brainstorming (oluja ideja) i odabir ideja

Smisao prethodne rasprave je da unutar grupe osmislite što je više moguće zanimljivih ideja. Nakon toga ćete jednu ili dvije ideje detaljnije analizirati kako biste u konačnici odabrali onu koju ćete predstaviti u projektom prijedlogu.

Vi ćete ostalim učenicima predložiti projekt kojeg ćete razraditi – zato se i zove “projektни prijedlog”.

Vaši prijedlozi mogu ići u smjeru osmišljavanja projekta koji:

1. nudi edukaciju ili promociju medijske pismenosti mladih, ili
2. nudi informirano stvaranje medijskog sadržaja za mlade, ili
3. nudi aktivnosti ili edukaciju koja uključuje korištenje

Jedan od mogućih načina kako da to učinite je sljedeći:

- ✓ svaki član grupe dobije 3 lista papira i
- ✓ na svaki list napišete ideju/prijedlog koji se tiče teme.

Nakon što se napisali ideje na papir:

- ✓ stavite sve ideje na sredinu stola
- ✓ posložite i grupirajte ideje (ako je moguće)
- ✓ izaberite dvije najbolje ideje i zapišite ih.

Najbolje ideje u našoj grupi su:

1. _____

2. _____

Svi su prijedlozi dobrodošli i nemojte previše u ovome trenutku razmišljati o tome koliko su realno izvedivi s tim da ipak imajte na umu da se ideje tiču vašeg grada i mladih ljudi koji tamo žive.

2. SASTANAK RADNE GRUPE

Na drugom grupnom sastanku očekuje vas sljedeće:

- **Rasprava o upravo ostvarenim telefonskim pozivima sa stručnjacima**

Koliko su njihovi odgovori utjecali na vašu ideju? Jeste li dobili odgovore koji su vam bili potrebni? Jesu li stručnjaci pomogli vašoj grupi? Imate li sada neke nove ideje? Ili ste dobili informacije kako poboljšati ideje koje ste već imali? Preispitajte ideju.

- **Odabir ideje koju ćete razraditi projektu**

Morate izabrati favorita među idejama vaše grupe. Razmišljajte o tome koliko je realno moguće da se prijedlog stvarno provede u djelo.

- **Odabir predstavnika grupe**

Predstavnik grupe mora biti dobro informiran/a o tome što se događa u grupi i mora se pobrinuti da se u grupi donose odluke o različitim pitanjima. Ta je osoba zadužena i za odnose s javnošću odnosno za komunikaciju s medijima i drugim osobama koje će vas posjetiti tijekom vašeg rada i ona mora imati jasnu sliku o grupnim aktivnostima i napretku u razvijanju plana. Predsjedavajući/a mora posebno voditi računa o tome da u radu grupe sudjeluju svi učenici i da pomaže u raspodjeli zadataka unutar grupe.

- **Razrada projektne ideje u projektni prijedlog**

Definirajte okvirni sadržaj prijedloga (odgovarate na pitanja što, zašto, kako i kad želimo napraviti) i okvirni proračun (s kojim sredstvima). Konzultirajte se sa stručnjacima ako je potrebno (telefoni) i podijelite zadatke u grupi ukoliko smatrate da ćete biti brži i efikasniji. Možete kontaktirati i druge gradske institucije, udruge, poduzeća, odnosno bilo koga za koga smatrate da vam može dati korisnu informaciju, savjet ili pomoć.

- **Kontaktiranje osoba koje bi vam mogle pomoći tijekom razrade projektnog prijedloga**

Jutros ste kontaktirali sa službenicima iz gradske vlasti. Tijekom dana kontaktirali ste i kontaktirat ćete i s drugim osobama, a možda ćete susresti i gradske vijećnike te ćete možda s njima željeti prodiskutirati o određenim pitanjima koja su vam važna pri izradi vašeg projekta ili općenito. Inače, vi kao građani sve te ljude uvijek možete kontaktirati telefonom. Također, za izvođenje nekih od ideja, možda ćete trebati kontaktirati određena poduzeća ili institucije kako biste saznali jesu li one izvedive ili ne i možete li računati na njihovu pomoć i podršku pri izvedbi.

Prilikom razgovora trebate se naravno predstaviti, a određene stvari morate zapisati: ime osobe koja je zvala/razgovarala, ime poduzeća ili institucije, ime i funkciju osobe s kojom ste kontaktirali te što ste dogovorili. Prilikom spomenutih razgovora vodite računa o tome da je još dug put do izbora najboljeg projektnog prijedloga jedne grupe i da ne možete biti sigurni da će „pobijediti“ upravo vaša grupa. Stoga ako tražite neku uslugu, donaciju ili ponudu ne zaboravite spomenuti osobi s kojom razgovarate da ćete naknadno potvrditi nabavu ili korištenje iste.

Da bi vaš projektni prijedlog bio uzet u obzir, njegova izvedba ne smije zahtijevati više financijskih sredstava od onih koja su vam odobrena proračunom (5.000,00 kn). Prije no što krenete dalje dobro je provjeriti i uključuje li vaš plan nešto za što vam je potrebna neka posebna dozvola.

Nacrt projektnog prijedloga

Prije no što krenete u izradu konačnog prijedloga projekta promislite malo o njegovim sastavnim dijelovima. Za to služi nacrt prijedloga projekta u kojem možete u grubim crtama skicirati svoj plan te stoga:

- Razmislite i odlučite o nazivu vaše grupe i nazivu vašeg projekta.
- Pokušajte u nekoliko rečenica opisati vaš plan, odnosno ono što želite učiniti sredstvima osiguranim u proračunu.
- Ukratko objasnite zašto baš to želite učiniti, odnosno zašto mislite da je to potrebno ili dobro.
- Popišite ključne korake ili aktivnosti koje namjeravate provesti.
- Popišite ključne troškove koje ćete imati u provedbi vašeg projekta.

Sve ovo pomoći će vam u izradi konačnog prijedloga projekta i detaljnog proračuna. Nemojte zaboraviti da ćete na kraju ovog sastanka, a prije no što bude održana sjednica „Vijeća mladih“, morati predati svoj projektni prijedlog i proračun uz njega. Kopiju vašeg projektnog prijedloga dobite će sve ostale grupe, kao i predsjedavajući na sjednici Vijeća.

Promislite još jednom o svim informacijama koje ste saznali i prikupili tijekom dana, „prođite“ još jednom kroz nacrt prijedloga projekta i ako ste definirali sve potrebno za razradu svoje ideje, ispunite sada obrazac projektnog prijedloga i proračuna i nakon toga ih predajte svom koordinatoru grupe koji će ih proslijediti koordinatoru „Akcije za 5!“.

Projektni prijedlog i detaljan proračun moraju biti gotovi prema rasporedu!!!

PROJEKTNI PRIJEDLOG 1/3

Broj grupe: _____

Naziv grupe: _____

Naziv projekta: _____

Kratak opis projekta (sažetak kojim ćete zainteresirati osobu da u cijelosti pročita prijedlog projekta. Piše se nakon što su napisani svi ostali dijelovi projektnog prijedloga i sadrži najvažnije dijelove istog):

Opis problema/potrebe (ukratko objasniti zašto je dobro odnosno potrebno provesti vaš projekt):

Cilj projekta (što želite postići vašim projektom):

PROJEKTNI PRIJEDLOG 2/3

Ciljana skupina/korisnici (kome je namijenjen vaš projekt):

Mjesto/a provedbe projekta (1 ili više lokacija na kojoj ili na kojima će se provoditi aktivnosti):

Vrijeme provedbe projekta (vremenski period ili točan datum):

Opis aktivnosti (kako će projekt biti proveden):

Tko će sve provoditi projekt i/ili sudjelovati u aktivnostima (imena osoba i/ili nazivi organizacija/tijela):

3. SASTANAK RADNE GRUPE

Današnji treći, ujedno je i vaš posljednji sastanak u grupi. Vrijeme je da se pripremite za plenarnu sjednicu na kojoj ćete predstaviti projektne prijedloge, raspraviti njihove pozitivne i negativne te će u konačnici Vijeće učenika odabrati najbolji projekt.

Na 3. sastanku ćete imati 3 zadatka:

- ✓ odabrati jednog učenika ili učenicu koji će vašu grupu predstavljati u „Vijeću učenika“,
- ✓ pripremiti se za prezentaciju vašeg projekta,
- ✓ analizirati projektne prijedloge drugih grupa.

Rasprava

Kroz raspravu, sudionici nastoje ostvariti određeni cilj. Cilj koji vi morate pokušati danas ostvariti je da jedan, po mogućnosti vaš, projekt prijedlog bude u konačnosti realiziran.

Argumentiranje

Argumentirati znači braniti svoju poziciju ili stav te uvjeriti druge u njegovu ispravnost. Dakle, poanta je u tome da „nagovorite“ ili uvjerite druge da se slože s vama. Ukoliko objasnite svoje gledište, odnosno koristite argumente u korist svog mišljenja, drugi će bolje razumjeti kako ste do njega došli te ga tako lakše mogu i prihvatiti. Naravno, zbog toga im vaši argumenti moraju biti uvjerljivi i privlačni.

Odlučivanje

Do konačne odluke može se doći na različite načine. Jedan od načina je da glasaju svi te da pobjedi projekt za kojeg je većina glasala. Drugi način, onaj koji ćemo mi danas primijeniti, jest da će odluku donijeti Vijeće učenika. Svaka grupa će demokratski odabrati svog vijećnika ili vijećnicu koji će ocijenivati projekte po unaprijed zadanim kriterijama. Pobjedit će projekt kojem će Vijeće dodijeliti najveću ocjenu.

A) Vježbanje prezentacije vlastitog prijedloga projekta

Koje protuargumente bi druge grupe mogle smisliti?

1.

2.

B) Proučavanje prijedloga drugih grupa i popisivanje protuargumenata u vezi drugih projektnih prijedloga

Ispisivanje protuargumenata

Pogledajte projektne prijedloge drugih grupa. Da biste bili dobro pripremljeni za sjednicu, jako je korisno da unaprijed razmislite o protuargumentima u vezi svih drugih projektnih prijedloga.

* U vezi projektnog prijedloga grupe X, imamo sljedeće protuargumente:

1.
2.

Vježbanje debate

Očekuje vas vježba „igranja uloga“. Okupite se oko stola i zauzmite mjesta naokolo kao da se nalazite na sjednici u Gradskoj vijećnici. Odigrajte sljedeću igru:

Osoba koju ste odredili da vas predstavlja, predstavlja vaš plan i proračun u trajanju od najviše 3 minute. Nastojte da to bude izvedeno na originalan način. Na kraju prezentacije dajte kratak sažetak cijelog projekta, odnosno izrecite glavnu poantu vašeg prijedloga. Nakon prezentacije, drugi članovi grupe mogu postavljati pitanja i davati sugestije u vezi prezentacije.

Da biste bili sigurni da je vaša grupa dobro pripremljena za večerašnju sjednicu, prođite zajedno kroz sljedeće savjete:

- Sjednica se održava prema unaprijed određenom dnevnom redu. Tijekom sjednice potrebno je proći kroz sve točke dnevnog reda. Tek tada, sjednica može biti završena.
- Premda je svaki vijećnik član određene grupe, službeno svatko glasuje slobodno za najinovativniji projekt. To znači da ne morate nužno dijeliti mišljenje s ostatkom svoje grupe i da glasujete nezavisno.
- Svi su vijećnici obvezni glasati.
- Odluke se donose demokratski što znači da konačnu odluku mora podržati većina.

PROGRAM 7.11.2018.

- **08:45** *Dolazak i registracija sudionika*
- **09:10** *Pozdravni govori organizatora i domaćina*
- **09:15** *Rad u malim grupama* (svaka grupa u svome uredu) - *brainstorming* (oluja ideja) o području, odabir područja, *brainstorming* (oluja ideja) o ideji, odabir ideje
- **10:30** *Pauza*
- **10:45** *Rad u malim grupama* Razrada ideje i pisanje prijedloga projekta
- **13:30** *Predaja projektnih prijedloga*
- **13:30** *Ručak*
- **15:00** *Rad u malim grupama* - priprema prezentacije vlastitoga prijedloga, priprema za raspravu (proučavanje prijedloga drugih grupa i popisivanje pitanja i prijedloga za druge grupe), izbor predstavnika/ce grupe za člana Vijeća za odabir najboljeg projekta
- **16:15** *Predstavljanje projekata*
- **16:45** *Rasprava*
- **18:00** *Odabir i proglašenje najboljeg projekta*

